

Basisbank A/S
Att.: Bestyrelse og direktion
Cc.: Intern og ekstern revision

20. juni 2019

Ref. SBP

J.nr. 6252-0111

Påbud for overtrædelse af kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

FINANSTILSYNET
Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Afgørelse

Finanstilsynet påbyder Basisbank at foretage en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed forud for indgåelsen af en kreditaftale, herunder at

- beregne rådighedsbeløb for alle lån, også ved lån med ejendomsforbehold, medmindre lånets størrelse, løbetid, låntagers indkomst m.v. tilsammen tilsiger, at det ikke vil være proportionalt at beregne rådighedsbeløbet,
- foretage en individuel og realistisk vurdering af, om låntagers rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til at kunne servicere lånet.

ERHVERVS MINISTERIET

Frist for at dokumentere efterlevelse af påbuddet er den 20. september 2019. Dokumentation for efterlevelse skal sendes til Finanstilsynet.

Baggrund

Finanstilsynet har gennemført en undersøgelse af Basisbanks kreditværdighedsvurdering af forbrugere. Basisbank har i den forbindelse redegjort for bankens praksis og fremsendt forretningsgange, og Finanstilsynet har stillet uddybende spørgsmål.

Basisbank har oplyst følgende om bankens praksis for kreditværdighedsvurdering:

"Basisbanks Kreditvurdering er som alt overvejende hovedregel baseret på aktuelle skatte – og løn oplysninger indhentet via e-skat sup-

"Rådighedsbeløbsberegning

Hvornår udregner vi?

Når et samlet engagement kommer over kr. 75.000, så skal der laves en rådighedsbeløbsberegning (RB beregning). Den foretages af Bank i bankens åbningstid. Uden for bankens åbningstid tager [...] beslutning om sagen kan bevilges eller ej. [...]. Der udregnes ikke RB på købekontrakter – [...].

[...]

Gældsfaktor, hvornår udregner vi?

Når vi modtager ansøgninger over grænsen for RB beregning, sendes ansøgningen til Bank i dennes åbningstid. Her udregnes både RB + gældsfaktor.

*Udenfor Banks åbningstid udregner du selv gældsfaktor via Excelarket, **HVIS** engagementet*

- *kommer over grænsen for RB beregning eller*
- *overstiger din bevillingsbeføjelse*

Kan ansøgning bevilges inden for rammerne af gældsfaktor, tages kontakt til [...] som laver en hurtig vurdering af RB."

Om "Forhandlerlån både med og uden e-skat" fremgår på side 9 og 10 i "Kundeservice, Forbrug. FAQ".

"Hvor hurtigt skal kunden have svar?

Inden for maksimalt [...] i vores åbningstid. [...].

Hvis vi har så travlt at svartid ikke kan overholdes, ved f.eks. RB beregning, så bed [...] om svar på ansøgningen og RB beregning laves efterfølgende."

Af "Forretningsgang for kredit og udlån" fremgår på side 9:

"Rådighedsbeløb

Rådighedsbeløbet udregnes som forskellen mellem indtægter efter skat og alle faste udgifter og er det beløb, som kunden har tilbage til forbrug.

De faste udgifter består af:

- *Udgifter til helårsbolig og fritidsbolig som boliglån, ejendomsskat, grundejerforening, fællesudgifter, varme, vand, el, husleje/boligaftag og ejendomsforsikringer. Herudover skal der være afsat et beløb til vedligeholdelse af boligen, medmindre dette ikke er relevant.*
- *Udgifter til transport som billån, vægtaftag, forsikringer, benzin, service på bil, FDM/Falck og bus-/togkort.*
- *Udgifter til øvrige lån, så som studielån, forbrugslån m.v.*
- *Personlige udgifter som privattegnet pension, gruppelivsfor- sikringer og andre forsikringer, licens, antenneforening/bred-*

[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]

Det fremgår af dokumentet *"Ansøgningsbaseret kreditrisikomodel. December 2015"*, at der er tale om en "ansøgningsmodel til estimering af kreditrisiko på forbrugslån uden sikkerhed".

Finanstilsynet har på baggrund af det fremsendte materiale bedt Basisbank bekræfte, om det er korrekt forstået, at:

- Basisbank foretager ikke en rådighedsbeløbsberegning, hvis det ansøgte beløb er lavere end 75.000 kr.

Hertil har Basisbank svaret:

"Rådighedsbeløbsberegning foretages generelt i forbindelse med alle bevillinger af lån og engagementer større end 75.000 på basis af modtagne og indhentede data om kundens økonomi – se dog punkt d. For lån mindre end 75.000 indhentes i alle tilfælde informationer fra [...]. [...]"

- For Camping-basis lån foretager Basisbank ikke en rådighedsbeløbsberegning, hvis det ansøgte beløb er lavere end 120.000 kr.

Hertil har Basisbank svaret:

"Kunder til camping basislån gennemløber den i indledningen anførte kreditproces uden at der udarbejdes et konkret budget."

- Basisbank foretager en rådighedsbeløbsberegning, når det ansøgte beløb eller det samlede engagement hos Basisbank er større end 75.000 kr.

Hertil har Basisbank svaret:

"På baggrund af indhentede og modtagne data foretages en deltaljeret konkret beregning af rådighedsbeløb."

- Hvis Basisbank ikke kan nå at give svar på en låneanmodning på et [...] -lån inden for [...], godkender Basisbank anmodningen og foretager en rådighedsbeløbsberegning bagefter, uanset lånets størrelse.

Hertil har Basisbank svaret:

"Ekspeditionstid på [...] er alene gældende for [...] og når alt materiale til kreditvurderingen er modtaget. Godkendelse foretages i alle tilfælde på baggrund af e-skatte oplysninger og ansøgnings-skema [...] og efter gennemløb af den indledningen anførte kreditproces. Der kan være situationer for lån mindre end [...] hvor rådighedsbeløbsberegning udarbejdes efterfølgende dog altid efter konsultation af afdelingschefen – det er i praksis kun en udfordring med efterfølgende rådighedsbeløbsberegning [...].

For øvrige formidlere er ekspeditionstiden [...] og i tillæg til ovenstående udarbejder kunden et detaljeret budget, der indgår i vurderingen."

- Af den fremsendte "Kundeservice Forbrug FAQ" fremgår på side 7: "Der udregnes ikke RB på købekontrakter - heller ikke selvom kunden har lån i forvejen." Oplys, hvor store lånebeløb der ydes ved "købekontrakter".

Hertil har Basisbank svaret:

"Købekontrakter finansierer køb af campingvogne, trailere og både. Købesummen forudsætter [...] %'s udbetaling og maksimalt lånebeløb er [...] kr uanset om købesummen overstiger [...] kr."

Retligt grundlag

Det følger af lov om kreditaftaler, § 7 c, stk. 1, at:

"Kreditgiveren skal inden kreditaftalens indgåelse vurdere forbrugers kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser."

Af de specielle bemærkninger til Forslag til Lov om ændring af lov om kreditaftaler og lov om markedsføring § 1, nr. 7 (forslag til § 7 c) fremgår:

"Den foreslåede § 7 c svarer til dels til forbrugerkreditdirektivets artikel 8 og fastslår, at kreditgiveren vil være forpligtet til at vurdere forbrugers kreditværdighed inden en kreditaftale indgås. Kreditvurdering af forbrugeren er ikke reguleret i den gældende kreditaftalelov.

Bestemmelsen indebærer, at kreditgiveren altid vil skulle indhente fyldestgørende oplysninger og på baggrund af disse oplysninger foretage en vurdering af forbrugers kreditværdighed. Oplysningerne

kan efter kreditgiverens skøn indhentes hos forbrugeren og ved søgning i relevante databaser, f.eks. hos kreditoplysningsbureauer.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forbrugerkreditdirektivets overordnede formål om at øge forbrugerbeskyttelsen, og vurderingen af forbrugers kreditværdighed skal derfor ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af f.eks. løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet, og ikke med henblik på at vurdere kreditgiverens tabsrisiko. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.”

Vurdering

Finanstilsynet har konstateret, at Basisbank ikke beregner låntagers rådighedsbeløb ved lån under 75.000 kr. og ved camping-basis lån under 120.000 kr., og at Basisbank i nogle tilfælde godkender en låneansøgning og foretager rådighedsbeløbsberegningen bagefter.

Det følger af kreditaftaleloven § 7 c, at Basisbank inden kreditaftalens indgåelse skal vurdere forbrugers kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger.

Det følger af bemærkningerne til Forslag til Lov om ændring af lov om kreditaftaler og lov om markedsføring, at vurderingen af forbrugers kreditværdighed skal ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af f.eks. løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet.

Idet Basisbank ikke beregner låntagers rådighedsbeløb ved lån under 75.000/120.000 kr. og ved lån med købekontrakt, og da Basisbank ved ansøgning om lån i visse tidsrum først foretager rådighedsbeløbsberegningen efter at have godkendt lånet, er Basisbank ikke i stand til at vurdere, om forbrugeren vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet.

Det fremgår af Basisbanks forretningsgang for kredit og udlån, at bevillinger på forbrugslån på op til kr. 75.000 og camping-basis produktet op til kr. 120.000 sker på baggrund af automatisk kreditscoring.

Den automatiske kreditscoringsmodel forudsiger imidlertid Basisbanks risiko for at lide tab ved at bevilge lånet, men ikke om låneansøgeren vil være i stand til at betale de forudsatte ydelser, idet modellen ikke tager udgangspunkt i låntagers konkrete økonomiske forhold, der kan adskille sig fra det

statistiske segment, som låntager tilhører henset til alder, civilstatus, adfærd m.v. og som anvendes i kreditrisikomodellen.

Dermed er Basisbanks praksis for kreditværdighedsvurdering ikke i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

Finanstilsynet har desuden konstateret, at Basisbank ikke beregner rådighedsbeløb på købekontrakter, dvs. lån op til 500.000 kr. med 20 pct. udbetaling.

Det er Finanstilsynets vurdering, at udbetaling og et ejendomsforbehold ikke bevirker, at kravene til långivers kreditværdighedsvurdering reduceres, idet hensigten med kreditværdighedsvurderingen er at undgå, at der ydes lån til forbrugere, der ikke vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet. Finanstilsynet finder, at realisation af det aktiv, som låntager erhverver for et lån, ikke bør tillægges afgørende betydning ved kreditvurdering, idet et lån optages med henblik på erhvervelse og ikke afhændelse af aktivet.

Finanstilsynet har endvidere konstateret, at Basisbank anvender lave og standardiserede minimumsrådighedsbeløb (3.000 kr./mdr. for en enlig, 5.500 kr./mdr. for et par og 1.500 kr./mdr. pr. barn).

Det er Finanstilsynets vurdering, at Basisbank ikke i er stand til at vurdere, om forbrugeren vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet, når Basisbank baserer kreditværdighedsvurderingen på lave og standardiserede minimumsrådighedsbeløb. Basisbank kræver 3.000 kr./mdr. for en enlig, 5.500 kr./mdr. for et par og 1.500 kr./mdr. pr. barn. Til sammenligning svarer beløbene til de rådighedsbeløb, som Finanstilsynet i *Vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.* (2016) anfører som minimumsrådighedsbeløb for kunder med "væsentlige svaghedstegn" (karakteren 2c). For at et institut skal kunne give karakteren 2a (god bonitet) til en kunde, skal rådighedsbeløbet, ifølge Finanstilsynets vejledning, minimum være 8.500 kr. pr. måned for et par uden børn og 5.000 kr. pr. måned for en enlig. I gældssaneringsbekendtgørelsen fastsættes rådighedsbeløbet pr. 1. januar 2019 til 6.420 kr. om måneden for en enlig.¹

Finanstilsynet vurderer, at Basisbanks praksis for kreditværdighedsvurdering ikke er i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

¹ BEK nr. 1363 af 19/12/2008 og BEK nr. 1476 af 07/12/2018

Finanstilsynet understreger, at en kreditværdighedsvurdering adskiller sig fra en kreditvurdering. Ved en kreditvurdering vurderer banken, hvilken tabsrisiko en låneaftale vil udgøre for långiver, mens banken ved en kreditværdighedsvurdering skal vurdere, om låntager vil være i stand til at betale renter, afdrag og eventuelle gebyrer i hele lånets løbetid henset til låntagers indkomst, øvrige gæld og udgifter.

Finanstilsynet påbyder Basisbank at foretage en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed forud for indgåelsen af en kreditaftale, herunder at

- beregne rådighedsbeløb for alle lån, også ved lån med ejendomsforbehold, medmindre lånets størrelse, løbetid, låntagers indkomst m.v. tilsammen tilsiger, at det ikke vil være proportionalt at beregne rådighedsbeløbet,
- foretage en individuel og realistisk vurdering af, om låntagers rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til at kunne servicere lånet.

Frist for at dokumentere efterlevelse af påbuddet er den 20. september 2019. Dokumentation for efterlevelse skal sendes til Finanstilsynet på mail sbp@ftnet.dk og finansstilsynet@ftnet.dk (sikker mail).

Klagevejledning

Finanstilsynets afgørelse kan, senest fire uger efter at afgørelsen er modtaget, jf. § 372, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, indbringes for Erhvervsankenævnet pr. e-mail til adressen ean@naevneneshus.dk eller pr. post til Erhvervsankenævnets sekretariat, Toldboden 2, 8800 Viborg.

Det er forbundet med et gebyr på 4.000 kr. at klage til Erhvervsankenævnet, jf. bekendtgørelse om Erhvervsankenævnet § 7, stk. 2. Ved klager over forhold, der ikke har forbindelse med klagerens aktuelle eller fremtidige erhvervsudøvelse, er gebyret 2.000 kr. Efter § 15, stk. 4, i nævnte bekendtgørelse, kan nævnet eller formanden på dets vegne træffe bestemmelse om hel eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr, hvis der gives klageren helt eller delvist medhold. Gebyret tilbagebetales, hvis klagen afvises.

Offentliggørelse

Det følger af § 354 b i bekendtgørelse af lov om finansiel virksomhed, at Finanstilsynet skal orientere offentligheden om sager, som er behandlet af Finanstilsynet, og som er af almen interesse eller af betydning for forståelsen af god skik, jf. § 43. Finanstilsynet finder, at denne sag er af almen interesse og har betydning for forståelsen af § 43. Påbuddet vil derfor blive offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.

Med venlig hilsen

Susanne Bo Poulsen
Specialkonsulent